

Merve KÖSEOĞLU¹, Muhammet Raşit AYDIN², Mustafa ALTINDIŞ³

¹Sakarya Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi Bölümü, Sakarya/Türkiye

²Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Bölümü, Sakarya, Türkiye

³Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Bölümü, Sakarya, Türkiye

Giriş ve Amaç

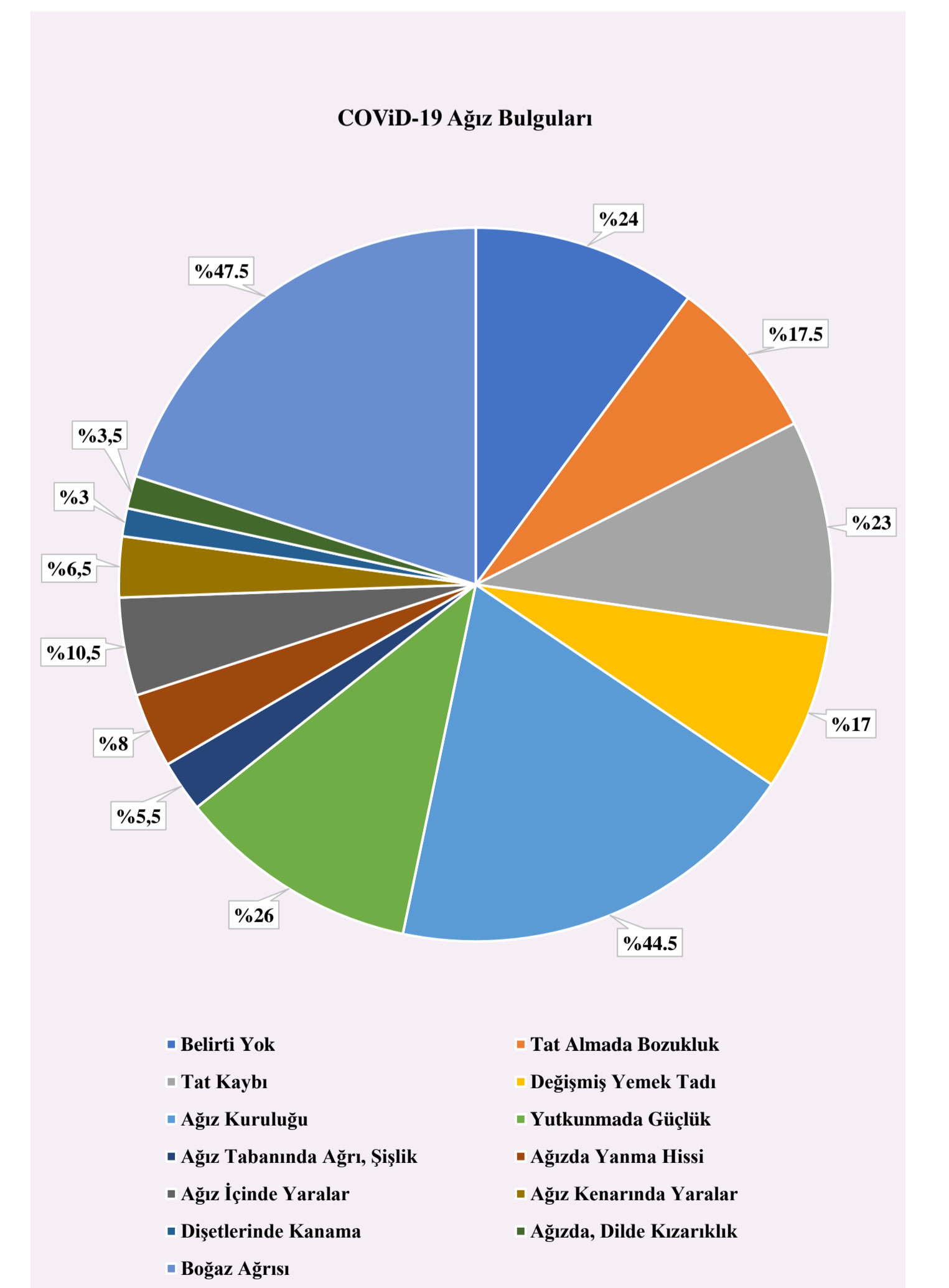
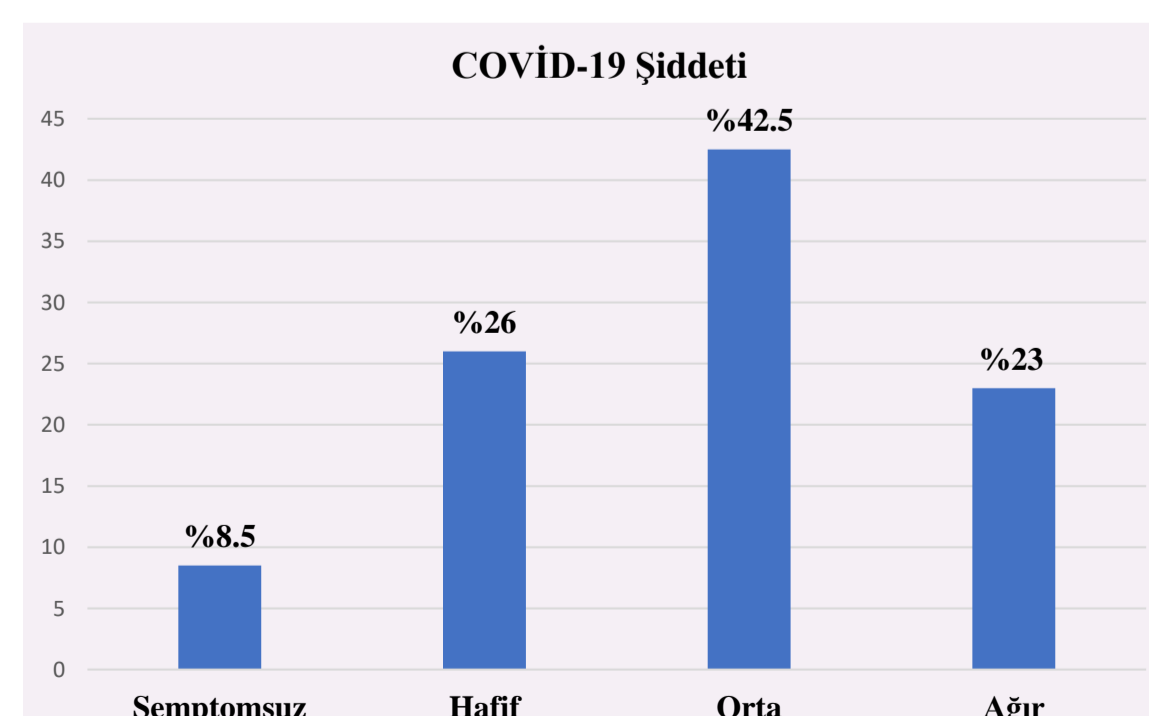
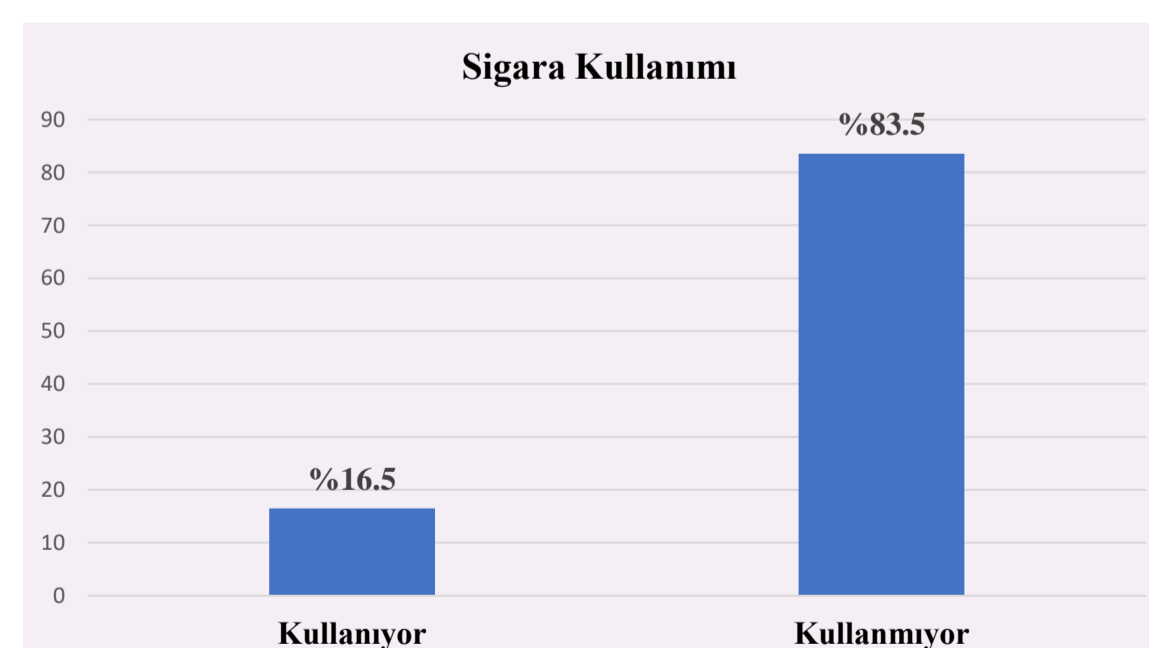
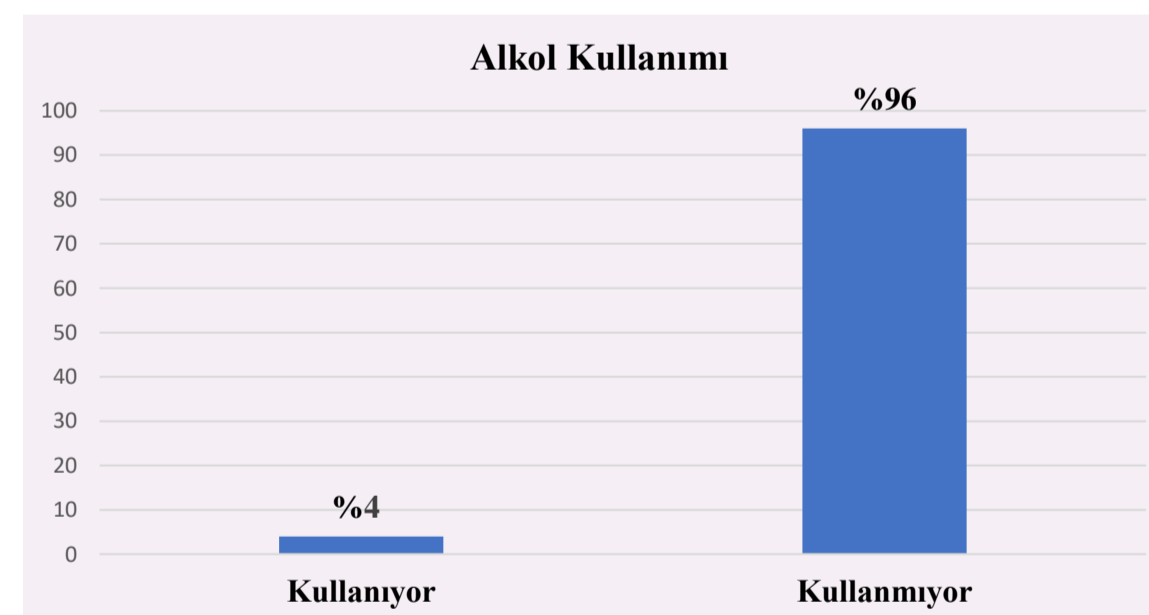
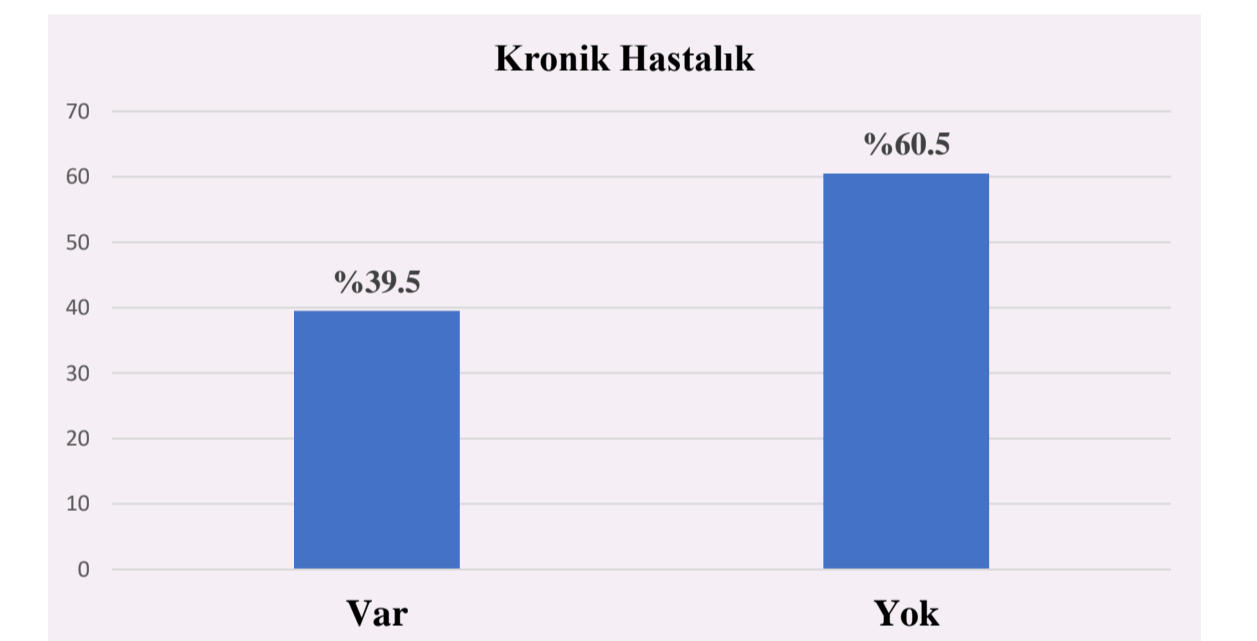
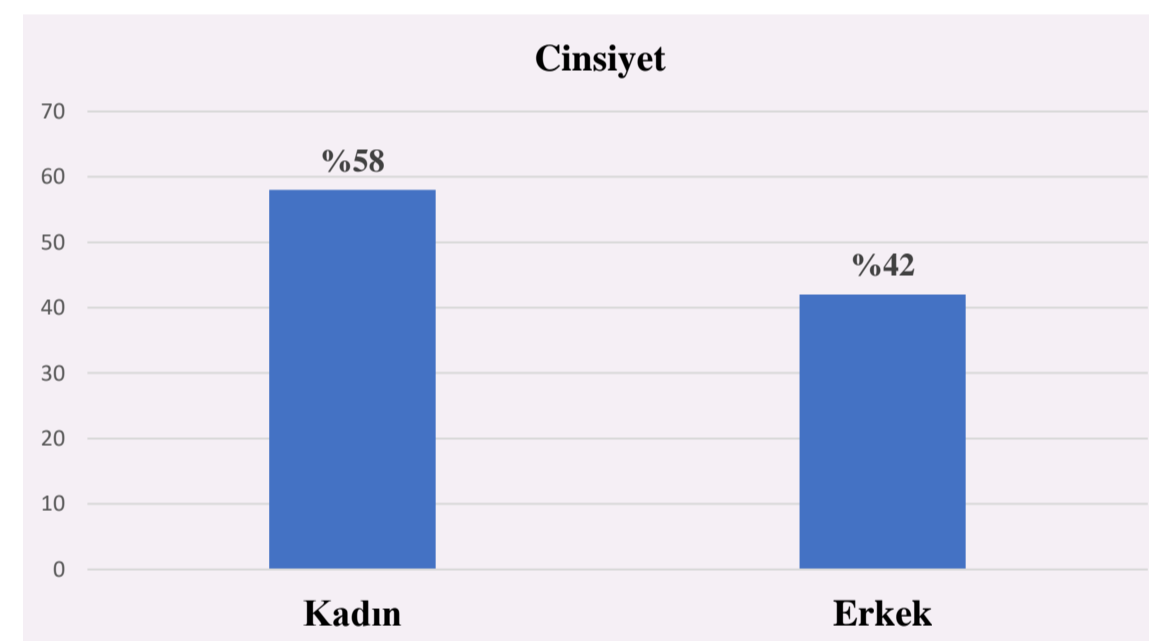
Koronavirüsler, soğuk algınlığından ağır solunum yolu yetmezliği MERS-CoV, SARS gibi daha ciddi hastalıklara kadar çeşitli hastalıklara neden olan büyük bir virüs ailesi olarak bilinmektedir. Yapılan çalışmalarda, COVID-19'la enfekte olan hastalarda ağız içi ve ağız çevresi semptomların gözlenmiştir. Ancak, hastaların semptomları değişiklik göstermektedir. Literatürde, Türkiye'de COVID-19'la enfekte olmuş ve hastalığı asemptomatik, hafif, orta ve ağır geçiren hastalardaki farklı ağız içi ve çevresi yakınmalarını inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Mevcut çalışmanın amacı, COVID-19'la enfekte hastaların ağız içi şikayetlerinin yaş, cinsiyet, kronik hastalık varlığı ve hastalığın şiddeti ile ağız içi şikayetleri arasında ilişki olup olmadığını belirlemektir.

Gereç ve Yöntem

Çalışma kapsamında, Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne başvuran, PCR (Polymerase Chain Reaction- Polimeraz Zincir Reaksiyonu) testi sonucu pozitif çıkan, 200 adet hastaya anket yapılmıştır. Çalışmada uygulanan anketin ilk bölümünde, katılımcıların adı, yaşı ve cinsiyeti, tanısı konmuş bir kronik hastalığı olup olmadığı, sigara ve alkol kullanıp kullanmadığı ile ilgili demografik veriler toplanmıştır. Anketin ikinci bölümünde, hastaların COVID-19'ı hangi şiddette geçirdiği, oral semptomlarının olup olmadığı araştırılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi, tanımlayıcı istatistiksel analizler, Ki-Kare, korelasyon ve lojistik regresyon analizi ile yapılmıştır ($\alpha = 0.05$).

Bulgular

Mevcut çalışmanın sonucunda, katılımcıların yaş ortalamasının 50, %42'sinin erkek, %58'inin kadın, %39.5'inin kronik hastalığı olduğu, %16.5'inin sigara %4'ünün alkol kullandığı, %8.5'inin COVID-19'u semptomsuz, %26'sının hafif, %42.5'inin orta, %23'ünün ağır geçirdiği, %76'sında oral semptomların görüldüğü, bu semptomlardan, tat almada bozukluğun %17.5, tat kaybının %23, yemeklerin tadında değişikliğin %17, ağız kuruluğunun %44.5, yutkunmada güçlüğü %26, ağız tabanında ağrı ve şişliğin %5.5, ağızda yanma hissinin %8, ağız içinde yaraların %10.5, ağız kenarında yaraların %6.5, diş etlerinde kanamanın %3, ağızda ve dilde kızarıklığın %3.5, boğaz ağrısının %47.5 oranında görüldüğü tespit edilmiştir. Hastaların yaşı ($p=0.018$), cinsiyeti ($p=0.039$), kronik hastalığının varlığı ($p=0.039$) ve COVID-19 hastalığının şiddeti ($p<0.001$) ile oral semptomların görülmesi arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur.

Sonuç

Mevcut çalışmada, hastalarda en sık görülen oral semptom boğaz ağrısıdır ve yaşlı, kadın, kronik hastalığı olan ve COVID'ı şiddetli geçiren hastalarda ağız semptomu görülme oranının daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.